

Recension **Scen**

Fruar och äkta män

ÄKTENSKAPSDRAMA. Marianne och Johan (Tinja Sabel och Matti Raita) träffas för att skriva under skilsmässoshandlingarna i Teaterhögskolans Scener ur ett äktenskap.

TEATER**Scener ur ett äktenskap**

Av Ingmar Bergman. Regi: Marcus Groth. Regiassistent: Sofia Molin. Scenografi: Carine Ravaud. Ljus: Jukka Kolimaa. Ljud: Uoti Huotari. I rollerna: Peter Ahlqvist, Andrea Björkholm, Kajsa Ek, Nils Granberg, Wilhelm Grotenfelt, Jussi Järvinen, Petter Kevin, Julia Korander, Iida Kuningas, Kira-Emmi Pohtokari, Matti Raita, Tinja Sabel, Sara-Marie Soulié, Christoffer Sandberg. Premiär på Teaterhögskolan 20.10. Teaterhögskolan, svenska institutionen för skådespelarkonst, åk 3

■ Det har hänt en hel del på kärleksfronten sedan **Ingmar Bergmans Scener ur ett äktenskap** visades som TV-serie 1973.

Där Teaterhögskolans tredje årskurs spelar upp scenerna blir två saker uppenbara: att tidsandan förändrat styrkeförhållandet mellan kö-

När Bergmans äktenskapsdrama sätts upp av Teaterhögskolans studerande byts paret ut i varje scen. Det är en pjäs där skådespelarnas personligheter får utvecklas fritt.

nen, och att de unga skådespelarna färgar tablåerna på sitt eget sätt.

Den bergmanska filmversionen presenterade oss för paret Johan och Marianne, maken och hustrun som turvis sväller och turvis krymper. Mariannes underläge är inbyggt i äktenskapet, så som äktenskapet uppfattades av Bergman på sjuttioalet. När Johan är ömklig är det med egen förskyllan. Men Teaterhögskolans treor byter ut skådespelarna för varje scen, så att alla kan delta. De manliga eleverna spelar Johan och de kvinnliga Marianne. I början introduceras paret av en reporter, **Jussi Järvinen**, som samtidigt blir en guide in i dramat. När man kombinerar det här grep-

pet med den förändrade tidsandan får man en pjäs där kärlekens komplikationer får fler ansikten och blir mindre tillspetsade.

... och skilsmässa

Scener ur ett äktenskap är en bra övning för karaktärsskådespelare in spe. Här får alla fjorton öva sig och spegla sina tolkningar i varandra. **Julia Korander** är kanske den som är mest övertygande och expressiv som Marianne, medan **Matti Raitas** tolkning av Johan känns genuin och välarbetad. **Iida Kuningas**, tätt följd av **Kajsa Ek**, visar också på en modernare Marianne och gestaltar hur man kan vara sårad utan att bli självutplånande.

Teaterhögskolans Marianne är

överlag ganska arg och det är inte lätt att veta om det beror på skådespelarnas ungdom, att uttrycksmedlen inte är så finlipade som de kommer att bli, eller om orsaken är att kvinnor i dag anser det mera självklart att de har rätten på sin sida. Marianne har också en lite naiv sida, och den låter skådespelarna komma fram. När Johan och Marianne möts för att skriva under skilsmässopappren får **Tinja Sabel** stråla, väl medveten om att det här med skilsmässor, det kan hon (Marianne är skilsmässosjurist).

De manliga skådespelareleverna är mer heterogena, men regin har gett dem gemensamma drag. Johan driver sitt eget spel lyckligt (men med

tiden all mer olyckligt) omedveten om den förödelse han sår. Johans, **Petter Kevins**, replik "Man kan säga nästan vad som helst om vem som helst, på något sätt passar det alltid" blir en devis för ett rävspel han för. Samtidigt visar det att man kan få fram allmängiltiga regler för mellanmänskliga relationer, oberoende av de medverkandes personlighet. Det är också tillämpbart på Teaterhögskolans ensemble. **Marcus Groth** har i sin regi skickligt odlat fram elevernas starka sidor, samtidigt som spelet håller sig till den gemensamma strömfåran.

I pjäsvalet kan utläsas en vilja att arbeta med skådespelarnas mest finkalibriga verktyg, karaktär, minspel, tonfall och känslouttryck. Och en överbyggande vilja att föra fram kärleken och samhörigheten som den bas allt liv och all teater vilar på.

Barbro Enckell-Grimm

kultur@hbl.fi

Recension **Musik**

Varm jazz i fin miljö

JAZZ**Jazzanti**

Daniel Erdman, Francis Le Bras, Kalevi Louhivuori, Tuomas Timonen. Laulumiehett 21.10.

■ Konserten i Helsinki Jazzföreningens Jazzanti-serie bjöd på tre sammansättningar i lämpliga doser och perfekt miljö. Den helt akustiska musiken klingade levande och med värme på restaurang Laulumiehet.

På menyn fanns två duosammansättningar som under tredje delen av konserten bildade en kvartett. **Kalevi Louhivuori** och trumslagaren **Tuomas Timonen** inledde med en längre, improviserad helhet. Trumpetaren **Louhivuori** uppträdde också med piano, slagverk och sång.

Kvällen inleddes med strupsång och exotiskt sjungande

toner från tempelskålar, men duons musik hade flera sidor än så. Louhivuoris impressionistiska pianospel varvades med rena rama bebopen i form av *Cherokee*. En pulserande slagverksduell utspelades också mellan Timonen och Louhivuori, som red på en djembetrumma.

Den andra duon, med saxofonisten **Daniel Erdman** från Tyskland och franske pianisten **Francis Le Bras** slog in på koncigare, nedteknade spår. Musiken, som huvudsakligen hämtats från den egna skivan *Daniel Erdman + Francis Le Bras (Vents D'Est)*, är tilltalande med både traditionel-

la harmonier och sådant som går en bit utanför det sedvanliga. Rytmsiskt placerar sig duon för det mesta stadigt i svängtraditionen, men utnyttjar givetvis de pauser och tempobyten som det lilla formatet ger möjlighet till.

Erdmans tenorton är mycket varm och fyllig men saknar inte heller en mer grovkornig edge. Från djupa brösttoner glider han lätt upp i vinande altissimo och multifoner.

Le Bras' pianism kombinerar jazztraditionen med en spretigare modernism. Sällan hör man så personligt utvalda intervall svänga så övertygande. Det tekniska flytet är av den ka-

libern att han emellanåt kan låta som **Bill Evans** i konversation med sig själv – skivorna på vilka Evans genom flerspårsteknik spelade på två eller tre pianon samtidigt.

De vackra klassiskt franska harmonierna och hänvisningarna till tolvtonsmusik förde tankarna till mästaren, men eget var det - bland annat de snabba linjerna av blockackord.

Duons kompositioner håller hög nivå men hela kvällens klimax var kanske den tyske basisten **Johannes FinksStehendes Nachtblau**. Det är musik som direkt präglas i sinnet och för evigt stannar i minnet.

De två duorna fungerade väl ihop. Musiken fick flöda fritt men med professionell disciplin utan alltför mycket slack.

Erdman och Le Bras uppträder runtom i landet denna månad: 26.10 i Åbo, 27.10 på Juttutupa i Hagnäs och 29.10 i Lovisa. Vid dessa tre konserter uppträder också **Mikko Innanen & Innkvisitio**, så datumen är definitivt några att pricka in i kalendern.

Jazzanti-serien förväntas fortsätta på våren eller nästa höst – hoppas det blir redan i vår.

Jan-Erik Holmberg

kultur@hbl.fi